

Sygn. akt VI ACa 1142/12

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2013r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział VI Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Ksenia Sobolewska – Filcek (spr.)

Sędzia SA – Marek Podogrodzki

Sędzia SO (del) – Grażyna Kramarska

Protokolant: - sekr. sądowy

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2013r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w G.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o zatwierdzenie zamiany taryfy dla energii elektrycznej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 18 maja 2012r.

sygn. akt XVII AmE 144/10

p o s t a n a w i a :

Uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie.

VI ACa 1142/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie powódki – (...) S.A. w G. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 7 czerwca 2010r. nr (...) w przedmiocie odmowy zatwierdzenia zmiany taryfy dla energii elektrycznej, zatwierdzonej decyzją z dnia 18 grudnia 2009r. nr (...).

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd OKiK wskazał, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 18 grudnia 2009r. zatwierdził ustaloną przez powódkę taryfę dla energii elektrycznej na rok 2010, a powódka w piśmie z 24 lutego 2010r. wniosła o zmianę tej taryfy w zakresie podwyższenia cen energii elektrycznej, a także zmiany punktu 3.1.3. dotyczącego kwalifikowania odbiorców do grup taryfowych G poprzez ograniczenie tej grupy jedynie do odbiorców w gospodarstwach domowych. Zaskarżoną decyzją z dnia 7 czerwca 2010r. Prezes URE odmówił zatwierdzenia zmiany taryfy stwierdzając, że zmiana decyzji zatwierdzającej taryfę musiałaby być podjęta w oparciu o art. 155 k.p.a., a powódka nie dowiodła zaistnienia przesłanek wskazanych w tym przepisie, to jest istnienia interesu społecznego lub słusznego interesu strony, które przemawiałyby za zmianą decyzji ostatecznej.

Nadto, pozwany stwierdził, że warunki zawieranych przez powódkę kontraktów na zakup energii elektrycznej leżą w sferze autonomicznej decyzji przedsiębiorstwa energetycznego, obciążonej ryzykiem gospodarczym, którego skutki nie mogą być przenoszone na odbiorców. Zatwierdzenie zmiany taryfy postulowanej przez powódkę doprowadziłoby też do tego, że jej odbiorcy płaciliby za energię elektryczną więcej, niż w innych częściach kraju, co byłoby sprzeczne z nakazem zawartym w art. 45 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U.2007.128.895 ze zm.).

W odwołaniu od powyższej decyzji powódka – (...) S.A. w G. domagała się jej zmiany poprzez zatwierdzenie wnioskowanych zmian w taryfie, polegających na podwyższeniu cen dla grupy odbiorców zaklasyfikowanych do grupy taryfowej G, w związku ze wzrostem kosztów zakupu energii elektrycznej, poziomem ceny energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz poziomem kosztów własnych, a także zawężenia kręgu odbiorców grupy G do gospodarstw domowych. Wyjaśniła też, że postulowana zmiana ma na celu urzeczywistnienia ceny energii elektrycznej na poziomie faktycznego kosztu po stronie powódki i zarzuciła, że pozwany dostrzega jedynie interes odbiorców, pomijając interes przedsiębiorstwa energetycznego, które musi ponosić nieuzasadnione koszty prowadząc działalność nieopłacalną. Dążenie powódki do zmiany podmiotowej grupy G, w jej ocenie, pozostaje w zgodzie z wyrażoną przez ustawodawcę w ślad za prawodawcą unijnym ideą ochrony odbiorców w gospodarstwach domowych.

Również jednak zdaniem Sądu OKiK deklarowany przez powódkę interes strony, konieczny do zmiany decyzji ostatecznej, nie może być uznany za słuszny interes w rozumieniu art. 155 k.p.a. Organ regulacyjny prawidłowo bowiem rozważył interesy przedsiębiorstwa energetycznego oraz odbiorców energii (należących do grupy taryfowej G), a także kierował się szczegółowymi regulacjami wskazanymi w art. 45 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U.2012.1059 j.t.), przez co zarzut naruszenia ww. przepisu nie jest uzasadniony. Skoro powódka podjęła suwerenną decyzję w zakresie zawarcia kontraktu na określoną kwotę, mając możliwość dokonania kalkulacji ryzyka, wykluczone jest przyjęcie, że niekorzystne skutki finansowe tego kontraktu mają charakter nadzwyczajny, uzasadniający zmianę ostatecznej decyzji w celu ochrony słusznego interesu strony. Skutki te nie mogą też być przenoszone na odbiorców energii. Zdaniem Sądu (...) w przedmiotowej sprawie zmiana decyzji ostatecznej nie leży też w interesie społecznym, który w tym wypadku przejawia się w tym, że pozwany kontroluje, by przedsiębiorstwo energetyczne nie przerzucało na odbiorców nieuzasadnionych i nadmiernych kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Przy czym, wbrew twierdzeniom wniosku, pomimo braku zmiany taryfy, powódka osiągnęła w roku 2010 zysk w kwocie 130 mln zł.

W apelacji od powyższego wyroku powódka – (...) S.A. w G. domagała się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, ewentualnie – uchylecia wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu orzeczeniu powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 45 ust 1 pkt 11 3 Prawa energetycznego oraz § 21 ust 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U.2007.128.895 ze zm.) oraz przepisów postępowania w postaci art. 155 k.p.a. W uzasadnieniu stwierdziła, że stan, w jakim się znalazła nie odpowiada wymogowi rentowności, skoro koszty, jakie ponosi w celu wykonania zobowiązań z zawartych w ramach obowiązku przewidzianego w art. 5a Prawa energetycznego umów są wyższe, niż możliwe do uzyskania przychody z tych umów. Przy czym niska rentowność działalności powódki nie była, wbrew twierdzeniu sądu, możliwa do uwzględnienia na etapie zatwierdzania taryfy. Równocześnie powódka wywiodła, że zmuszona była wprowadzić do wniosku taryfowego nierealne założenia Prezesa URE, który wykorzystuje w pełni wpisany w przepisy Prawa energetycznego mechanizm korzystania z dotychczasowej taryfy do czasu zatwierdzenia nowej. Powódka stwierdziła też, że domaga się wyrównania skutków obiektywnie niekorzystnej dla niej różnicy cen za sprawą ustalenia odpowiednich wielkości w taryfie oraz, że za zmianą spornej decyzji przemawia słuszny interes strony polegający na konieczności zapewnienia opłacalności prowadzonej przez nią działalności, co ma także pośredni wpływ na cały rynek energetyczny oraz bezpieczeństwo energetyczne Państwa.

Pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie apelacji z uwagi na to, że po wydaniu decyzji zatwierdzającej taryfę ustaloną przez powódkę nie zaistniała żadna nowa, nadzwyczajna i wyjątkowa okoliczność, której powódka nie mogła przewidzieć składając wniosek o zatwierdzenie taryfy, a działanie powódki, jako zmierzające do obejścia prawa regulującego sposób i tryb zatwierdzania taryfy, nie zasługuje na ochronę prawną. Pozwany wywiódł też, że skutkiem zmiany zaskarżonej decyzji byłoby dwukrotne w ciągu niecałych trzech miesięcy podwyższenie cen energii elektrycznej jej odbiorcom, przy braku wyjątkowych i nadzwyczajnych okoliczności, które by to usprawiedliwiały. Zdaniem pozwanego informacje zgromadzone przez niego w związku z monitorowaniem rynku energii elektrycznej oraz w trakcie postępowania związanego z zatwierdzeniem taryfy na rok 2011 wskazują, że zatwierdzenie wnioskowanej przez powódkę zmiany taryfy byłoby nieuzasadnione i powodowałoby obciążenie odbiorców nieuzasadnionymi kosztami. Co więcej, pomimo odmowy podwyższenia cen energii elektrycznej w taryfie na rok 2010 powódka osiągnęła zysk w wysokości 130 845,65 tys. zł, co jednoznacznie dowodzi niezasadności wniosku opartego na tezie, jakoby bez zmiany tej taryfy groziła jej strata przekraczająca 160 miln. zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Mając na uwadze, że przedmiotem orzeczenia w sprawie niniejszej jest decyzja, od której zostało wniesione odwołanie, to jest decyzja o odmowie zmiany decyzji zatwierdzającej taryfę dla energii elektrycznej, a nie decyzja zatwierdzająca taryfę oraz, że decyzja pierwotna stała się decyzją ostateczną w rozumieniu art. 16 k.p.a., tj. decyzją, od której nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji i, której uchylene lub zmiana, stwierdzenie nieważności lub wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie postępowania administracyjnego lub w przepisach szczególnych, należy podzielić stanowisko Sądu OKiK, że odwołanie powódki podlegało ocenie jedynie w świetle przesłanek zmiany decyzji ostatecznej określonych w art. 155 k.p.a., którymi są: interes społeczny lub słuszny interes strony. Sądy powszechne nie mogły natomiast rozpatrywać merytorycznie, w oparciu np. o materialne przepisy Prawa energetycznego, zasadności odmowy zmiany decyzji pierwotnej. Nie ona bowiem została zaskarżona w drodze odwołania do Sądu OKiK, a celem postępowania na gruncie art. 155 k.p.a. nie jest ponowne merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, lecz weryfikacja wydanej już decyzji ostatecznej wyłącznie na podstawie przesłanek w nim wymienionych.

Sąd Apelacyjny zważył też, że wniosek o zmianę decyzji zatwierdzającej taryfę dla energii elektrycznej na rok 2010, zatwierdzonej decyzją z dnia 18 grudnia 2009r. nr (...) został złożony w okresie obowiązywania tej decyzji. Jednak w chwili wydania wyroku przez Sąd OKiK, to jest w dniu 18 maja 2012r., decyzja ta już nie obowiązywała. W dniu 17 grudnia 2010r. Prezes URE decyzją nr (...), po rozpatrzeniu wniosku powódki, zatwierdził ustaloną przez nią dla odbiorców w grupach taryfowych G (przyłączonych do sieci (...) S.A.) taryfę dla energii elektrycznej na okres do dnia 31 grudnia 2011r. (Biuletyn Branżowy URE – Energia elektryczna, taryfy opublikowane w 2010r.). Przy czym zaskarżona decyzja Prezesa URE, odmawiająca zmiany decyzji taryfowej, nie wygasła ani nie utraciła mocy obowiązującej. Wygasła jedynie decyzja taryfowa, która ma charakter terminowy.

Sąd Apelacyjny podziela przy tym pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku z dnia 10 czerwca 2009r. wydanym w sprawie III SK 42/08, że nawet po wejściu w życie nowej taryfy przedsiębiorca energetyczny ma interes prawny w rozstrzygnięciu przez sąd, czy odmowa zmiany decyzji taryfowej była zasadna (OSNP 2011/7-8/115). Przedmiotem postępowania z odwołania od decyzji odmawiającej zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy jest bowiem rozstrzygnięcie sporu między przedsiębiorcą energetycznym a organem regulacyjnym w przedmiocie tego, czy odmowa zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy była zasadna. Przedmiot ten zaś istnieje pomimo zatwierdzenia nowej taryfy wskutek wydania nowej decyzji określającej prawa i obowiązki przedsiębiorcy energetycznego. Stąd obowiązywanie lub nieobowiązywanie decyzji taryfowej w dniu wydania wyroku nie miałyby przesądzającego znaczenia dla orzekania przez Sąd o prawidłowości rozstrzygnięcia zawartego w decyzji o odmowie zmiany decyzji taryfowej. Mogła ona bowiem wywołać dla powoda niekorzystne skutki o charakterze majątkowym w okresie dalszego obowiązywania zatwierdzonej wcześniej taryfy, co jest wystarczającym powodem by uznać, że wydanie wyroku nie stało się zbędne.

Sąd Apelacyjny zważył jednakże, że rozstrzygnięcie w tym przedmiocie byłoby w sprawie niniejszej możliwe jedynie wówczas, gdyby powódka żądała uchylecia decyzji Prezesa URE o odmowie zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy,

a sąd stwierdziłby, że zmiana taka powinna mieć miejsce, ponieważ zaistniały w sprawie okoliczności relewantne z punktu widzenia art. 155 k.p.a. oraz rynku energetycznego. Powódka dysponowałaby wówczas orzeczeniem wskazującym, że odmowa zmiany była bezzasadna.

W sprawie niniejszej jednak powódka żądała jedynie zmiany zaskarżonej decyzji poprzez zatwierdzenie zmian w taryfie wnioskowanych pismem z dnia 24 lutego 2010r., uzupełnionych pismem z dnia 23 marca 2010r. (odwołanie k. 2). Wniosek ten nie uległ też modyfikacji w toku postępowania przed Sądem OKiK, pomimo upływu okresu obowiązywania taryfy. Również w apelacji powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zmianę decyzji zatwierdzającej taryfę (k. 75 odwr. i 78 odwr. akt sprawy). Należy więc uznać, że dąży ona nadal do zmiany decyzji Prezesa URE w ten sposób, aby to sąd określił wysokość stawek zawartych w taryfie na rok 2010. Postępowanie takie stało się jednak bezprzedmiotowe wskutek upływu terminu obowiązywania taryfy zatwierdzonej decyzją, która wbrew jej wnioskowi nie została zmieniona. Jak bowiem uznał Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku: jedynie do momentu upływu terminu obowiązywania decyzji o zatwierdzeniu taryfy, sąd rozpoznający odwołanie od decyzji o odmowie zmiany taryfy może - uwzględniając odwołanie - zmienić decyzję o zatwierdzeniu taryfy. Natomiast po upływie tego terminu, sąd może jedynie orzec, czy odmowa zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy była zasadna. Nie może już bowiem zmienić taryfy, gdyż decyzja o jej zatwierdzeniu wygasła.

W tym stanie rzeczy, uznając że wydanie wyroku w sprawie niniejszej stało się zbędne wobec wygaśnięcia decyzji o zatwierdzeniu taryfy, której zmiany powódka nadal się domaga, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c.